

Kırşehir - Boztepe

Altın Madeni Ruhsat Sahaları

(201300183, 201600040-1, 201600040-2, 201901752-1, 201901752-2)

Mekansal İnceleme Raporu

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi

19.12.2024

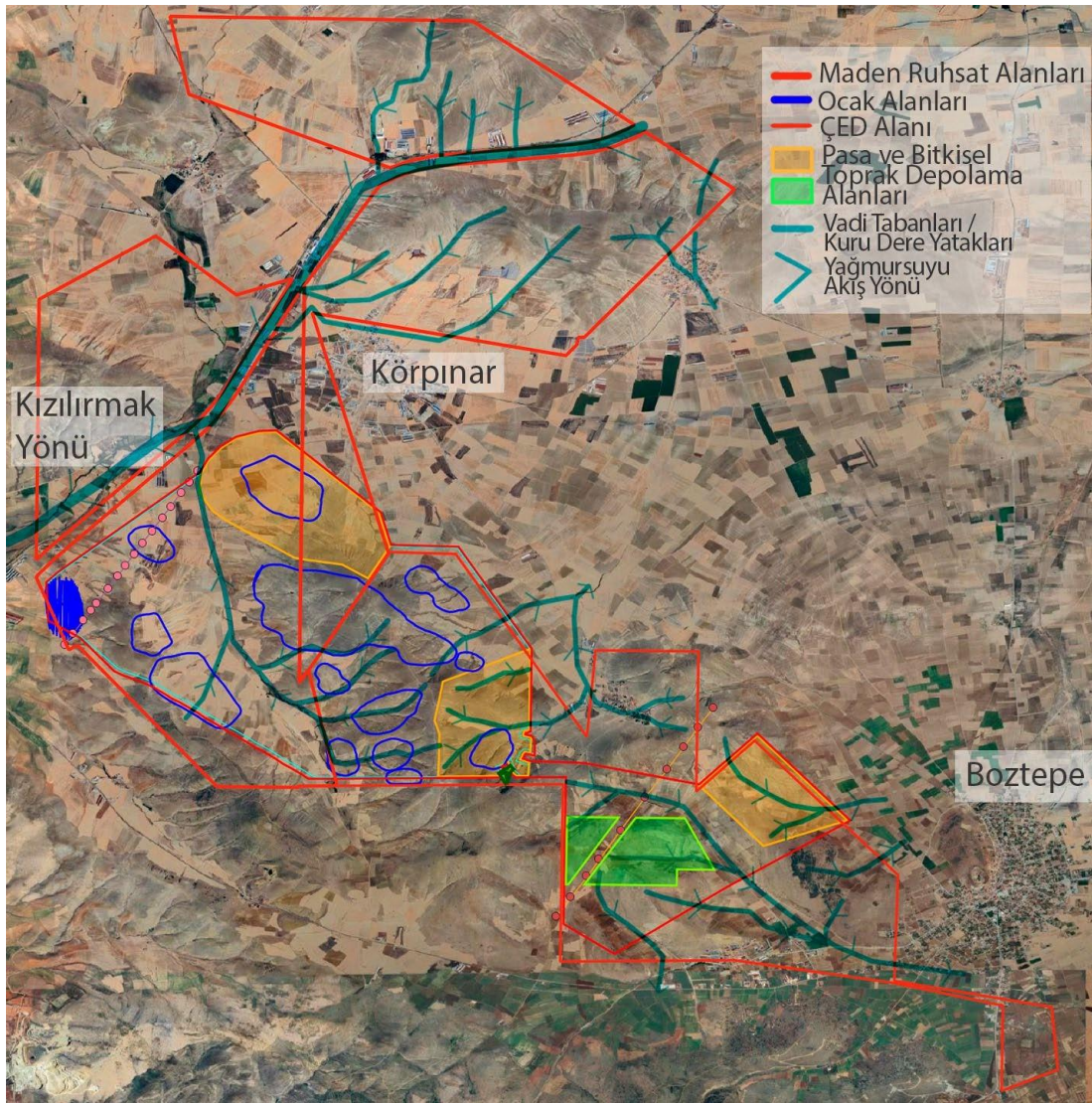


TMMOB
Şehir Plancıları Odası
Ankara Şubesi

İşbu kısa rapor, Kırşehir ili Boztepe ilçesi Altın Madeni Ruhsat Sahaları için üretilmiştir. Koordinatlandırılmış ruhsat sahaları Corine Land Cover (Copernicus EU) Arazi kullanımı ile, 1/100000 ölçekli Kırşehir-Nevşehir - Niğde- Aksaray Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı ile ve Open Street Map Topografya altlığı ile çakıştırılmıştır.

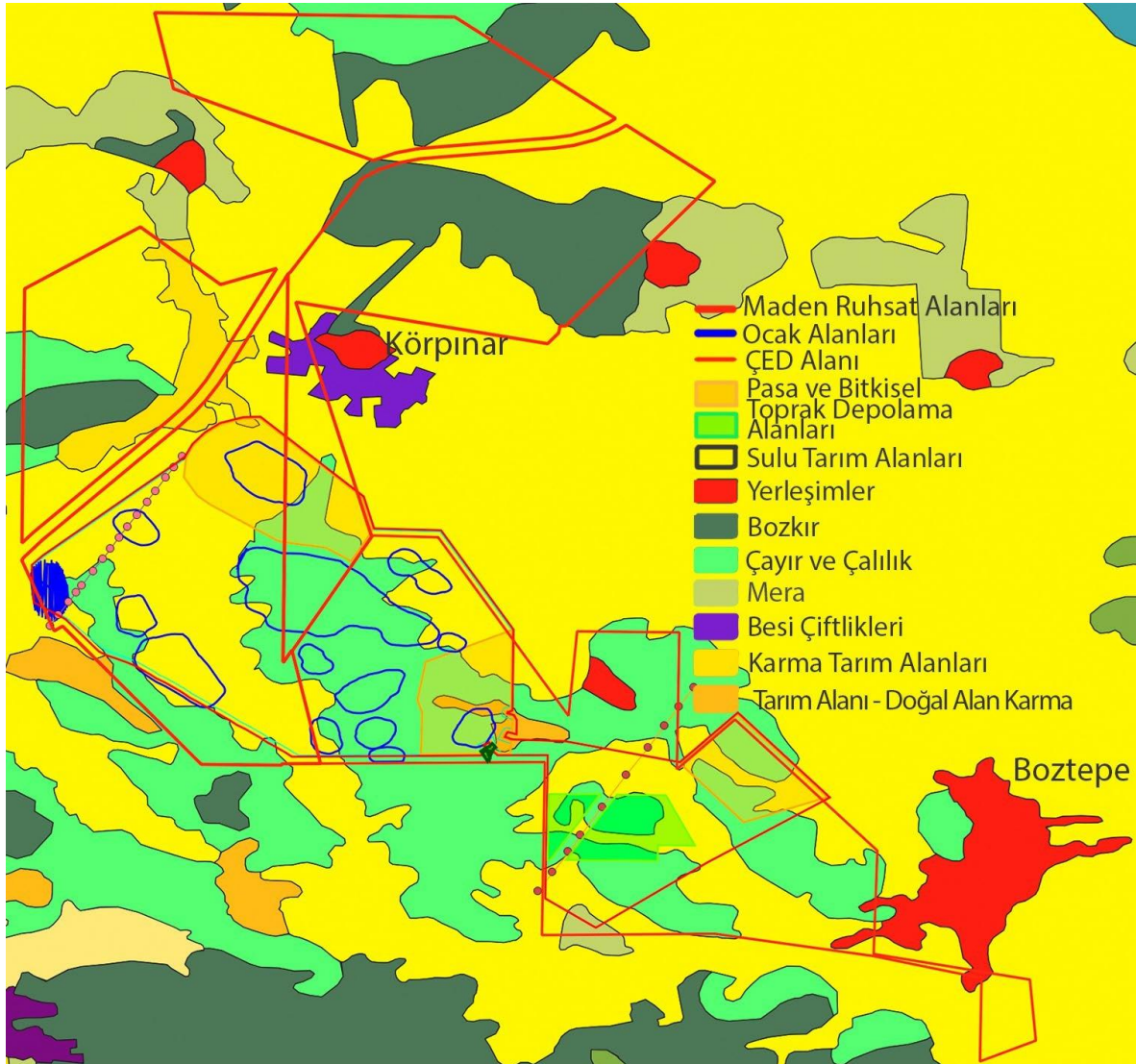
Bu üç altlık yardımı ile;

1. Maden ruhsat alanları ve yakın çevresindeki arazi kullanımı,
2. Çevre Düzeni Planında maden ruhsat alanları ve yakın çevresi hakkında alınmış plan kararları ve mevcut durum ile
3. Vadi tabanları /kuru dere yatakları ile yağmursuyu (ve olası bir afet durumunda maden atıkları ile kontamine suyun) akış yönleri ve yerleri ortaya konulmuştur.



Harita 1. Güncel Google Earth Uydu Görüntüsü üstüne ölçeklendirilmiş ruhsat alanları

Güncel uydu fotoğrafında (Harita 1) söz konusu alan büyük ölçüde tarım alanları, bozkır ve meralardan oluşmaktadır. Bunun yanı sıra, Boztepe ve Körpınar isimli yerleşim yerlerine bitişiktir. Çıkarma yöntemi ne olursa olsun, madencilik gibi, altın madeni gibi kirletici işlevler için gerekli olan tampon koruma bölgelerinin (doğal alanlar, tarım alanları ve yerleşim yerleri ile maden faaliyetleri arasında) düşünülmediği açıktır. Ruhsat alanlarının üzerinde yer aldığı toprakların (Harita 2) arazi kullanımını tam olarak ortaya koyabilmek için alanlar koordinatlı bir şekilde arazi kullanımı ile çakıştırılmıştır.

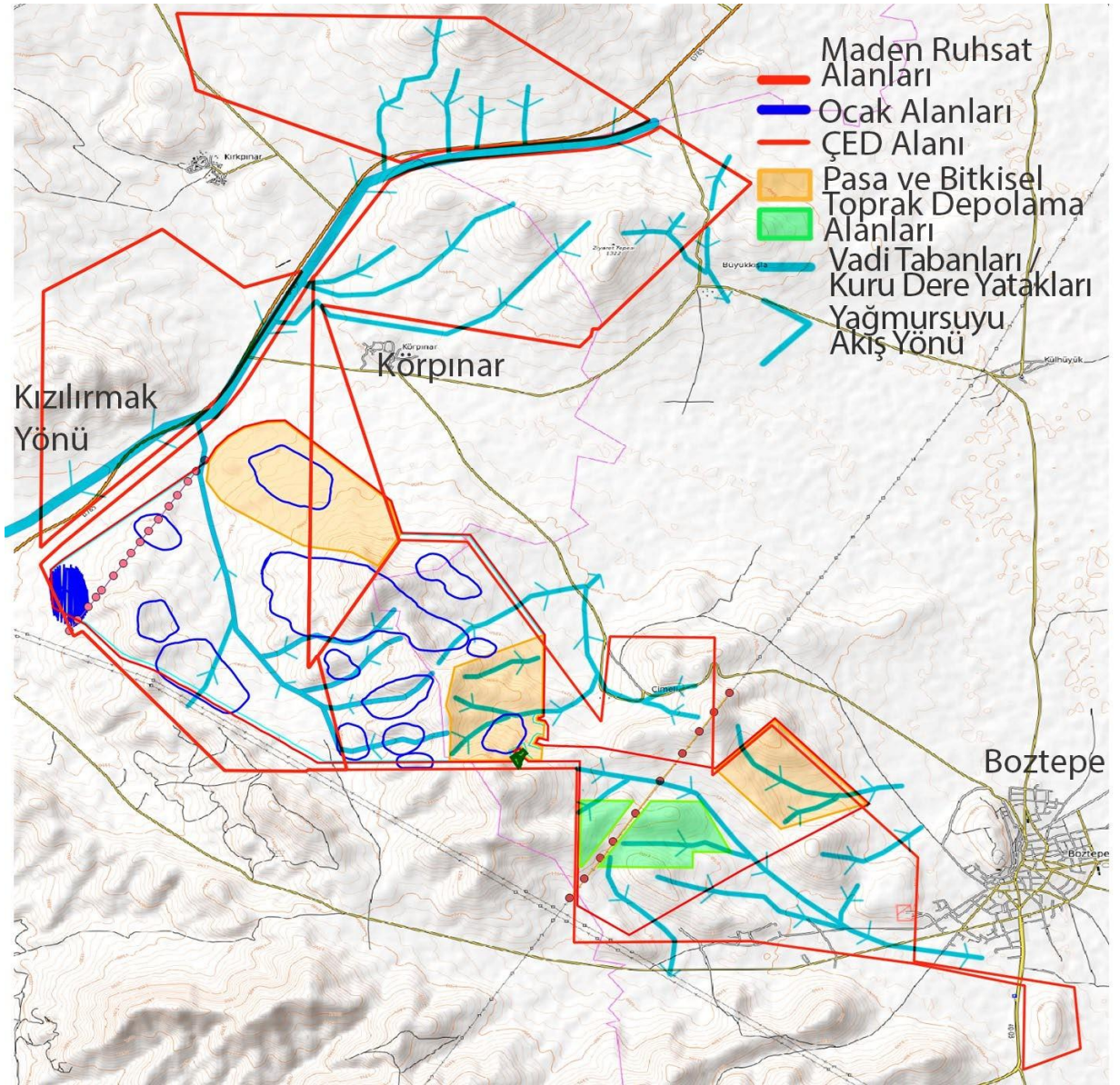


Harita 2. Corine Land Cover 2018 - Copernicus Arazi Kullanımı üzerinde alanlar

Harita 2’de sarı renk ile gösterilen alanlar sulu tarım alanlarını göstermektedir ve ruhsat alanlarının %60’ından fazlası bu tür sulu tarım alanlarından oluşmaktadır. Çayır ve çalılıklar (açık yeşil), meralar (zeytin yeşili) ve bozkır (koyu yeşil) nitelikli alanlar da geriye kalan alanları oluşturmaktadır.

kilometre uzaklıkta ve maden alanı ile Kırşehir yerleşimi arasında kalan alanın tamamı jeolojik olarak sakıncalı alan olarak işaretlenmiştir (siyah çift çizgili bölge). Bu durum ruhsat alanlarının da jeolojik risk durumunun sorgulanması gereksinimini gündeme getirmektedir.

Altın madenciliği faaliyetlerinin toprağı ve suyu kirlletme riski taşıdığı yerler için topoğrafya haritası ile kuru dere yatakları başka bir deyişle vadi tabanlarını çıkarmak, suyun (ve olası kirliliğın) akacağı coğrafyayı ortaya koymak açısından oldukça yardımcı olmaktadır.

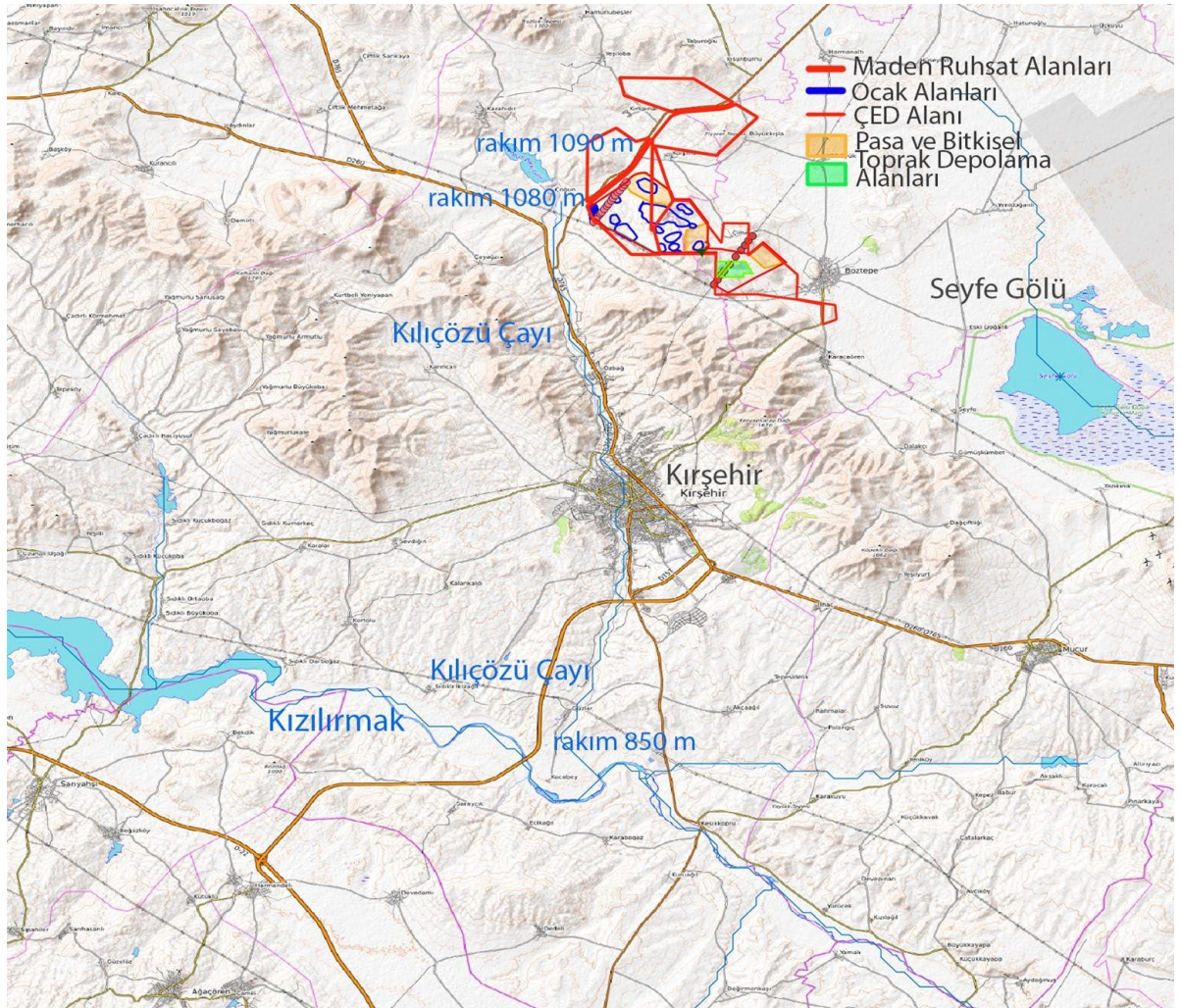


Harita 4. Open Street Map Topografya Altlığı

Vadi tabanları, başka bir deyişle kuru dere yatakları Harita 4’de açık mavi ile renklendirilmiş, yağmur suyunun yönü de yine aynı renk oklarla işaretlenmiş ve yönleri gösterilmiştir.

Maden ruhsat alanında gerçekleştirilecek faaliyetler sonucu özellikle ruhsat alanının aşağı kotlarında kalan kısımlara doğru su ve toprak kirliliğinin yayılacağı söylenebilir. Alanın özellikle batı yönünde kalan kısmı ruhsat alanlarına göre daha alt kotlarda yer almaktadır ve vadilerdeki cezbedici su burada toplanmaktadır. Alanın doğu kıyısında yer alan Boztepe yerleşimi de ruhsat alanlarından alt kotlarda yer alması nedeniyle özellikle doğudaki ruhsat alanlarının kirleticili faaliyetlerinin etkisi altında kalacaktır. Ayrıca ÇED raporunda yer alan alt havza haritasında Çimeli ile Boztepe arasındaki ÇED ve ruhsat alanlarının Seyfe Gölü alt havzasında kaldığı görülmektedir. Boztepe ile Çimeli arasındaki bu ÇED alanının yükseltisiyle (1300m) Seyfe Gölünün yükseltisine (1100 m) bakıldığında ÇED alanının bir kısmının Seyfe gölü ile hidrolik bağlantısı olduğunu söylemek mümkündür.

Son olarak alana ve suyun olası akışına daha geniş ölçekte bakıldığında, altın madeninin kirleticiliğinin ne kadar büyük bir coğrafyayı etkilediği görülecektir.



Harita 5. Open Street Map Topografya Haritası üzerinde maden ruhsat alanları

Maden ruhsat alanları 1090 rakım civarında ve Kılıçözü Çayının su toplama havzası (bu çaya bağlanan vadi tabanları / kuru dere yatakları) içinde yer almaktadır. Maden ruhsat sahaları kotunda gerçekleşen bir kirlenici durumda, yağışlarla kirlilik ve varsa atıksu 1080 rakımda yer alan Kılıçözü Çayına taşınacaktır. Bu çay Kırşehir ilinin merkezinden geçerek Kızılırmak Nehrine bağlanmaktadır. Bir kirlilik durumunda Kırşehir ilinin ortasından geçen ve kirlenmiş Kılıçözü Çayı Kırşehir yerleşimi için risk arz etmektedir. Öte yandan, Kızılırmak Nehri, Ankara dahil pek çok şehir için içme suyu kaynağı olarak kullanılmaktadır ve 850 rakımda Kılıçözü Çayı Kızılırmak Nehrine bağlanmaktadır. Altın madeninin yaratacağı kirlilik durumunda Ankara dahil Kızılırmak'tan içme suyunu temin eden şehirler için ciddi bir halk sağlığı riski ortaya çıkacaktır. Ayrıca, Kılıçözü Çayı ve Kızılırmak Nehri, pek çok tarım alanını sulamakta ve doğal alanların içinden geçmektedir. Tüm bu doğal alanlar ve tarım alanları da bu kirlilikten olumsuz etkilenecektir.

Kısaca değerlendirildiğinde, bölgedeki tarımsal üretim ve besi çiftlikleri gibi ekonomik geçim kaynaklarını yok etme riski, yerleşim yerleri ile doğal ve tarım alanlarını kirlenme olasılığı, ayrıca su kaynaklarını kirleterek geniş bir alana yayılarak oluşturduğu çevresel zararlara ek olarak bölgedeki büyük bir nüfusu etkilemesi de göz önüne alındığında, altın madeninin faaliyete geçmesinin toplumsal fayda sağlama ihtimali mümkün görünmemektedir.